

*Idag opereras väsentligen
alla barn med CI som
föds döva. Sid. 8.*

**CI och andra
hörhjälpmedel**

Utgivare

Svenska hörsel förbundet rf
Kansli
Georgsgatan 18
00120 Helsingfors
tfn: 09 663 392
e-post: kansli@horsel.fi
horsel.fi

Ansvarig redaktör

Nora Strömman

Redaktion

Gita Lindholm
gita.lindholm@horsel.fi
Birgitta Kronberg

Upplaga 3 150 ex.
Årgång 32
ISSN 0787-9520
Utgivning 4 nummer per år
Redaktionen förbehåller sig
rätten att redigera texterna.

Prenumerationspris

25 euro per år
Lösnummer 7 euro
Taltidningen Vi hörs,
5 euro per år

Nästa nummer

Ménières sjukdom
(deadline 04.05.2020)

Tidigare utgivna temanummer

Forskning och framtid 4/2019
Frivilligarbete 3/2019
Tillgänglighet och fritid 2/2019
Hörselnedsättning och
relationer 1/2019
Hörsel och syn två
viktiga sinnen 4/2018
Ungdomars hörselhälsa 3/2018
Tinnitus 2/2018
Påverkansarbete 1/2018
Hörsel och psyke 4/2017
Vem är vi? 3/2017
Hörhjälpmedel och
tillgänglighet 2/2017
Utveckling och
förändring 1/2017

Tryck & ombrytning

Print Mill Ab

Pärmbild

Alexander Zach

Annonser

Jonny Åstrand & redaktionen

INNEHÅLL

Hjälpmedel _____ <i>Mikaela Nylander</i>	3
Kansliets hälsning: Det händer på förbundet _____ <i>Nora Strömman</i>	5
Händelsekalender _____	7
Kokleaimplantat (CI) _____ <i>Helge Rask-Andersen</i>	8
Kokleaimplantatet förändrade allt _____ <i>Titi Rolin</i>	11
Positiv energi av musik _____ <i>Gita Lindholm</i>	13
Arbetsglädje – scenen är din _____ <i>Cecilia Soininen</i>	15
Hörhjälpmedel _____	17
Informationskvällarnas förtjänst att hörapparaten kom ur bordslådan _____ <i>Gita Lindholm</i>	24
Föreningens kamratstödsutbildning _____ <i>Harriet Harf och Mona Gullmes</i>	25
hänt... _____	27
Min mamma förlorade aldrig hoppet _____ <i>Ronald Molina Aguado</i>	28
Noterat _____	31
Visste du att _____	33
Förbundets kurser 2020 _____	36
Förbundet har följande medlemsföreningar _____	39

Enskilda artikelförfattare svarar själva för åsikterna i sina artiklar.

Hörhjälpmedel

Några dagar av sol gör underverk! I skrivande stund blir dagarna längre och nu har till och med solen tittat fram under några underbara vinteraktiga dagar. Trots avsaknaden av snö känns det nästan som vinter. Sällan har det gråa vädret varit så dominerande som under den här hösten och under det som borde vara vinter.

Temat för det här numret av Vi hörs är olika hörhjälpmedel. Då vi talar om hörhjälpmedel tycker jag att några utmaningar ganska snabbt utkristalliseras. För det första tycks det ännu idag vara ett problem att många som har en hörselnedsättning inte vet om de olika alternativ som står till buds för att minimera effekterna av hörselnedsättning. Att sprida information om de hörhjälpmedel som finns att tillgå är fortfarande aktuellt och mycket viktigt.

Likasa skulle det vara viktigt att de som har sin hörapparat i byrålådan faktiskt skulle använda den. Att använda sig av sina hörhjälpmedel är en grundförutsättning för en större delaktighet i både mindre, men ack så viktiga, sociala sammanhang och i samhälleliga aktiviteter. Det handlar till syvende och sist om livskvalitet.

Besökte under en regnig måndag i januari vår Helsingforsförenings medlemsmöte. Där lyfte flera personer på ett mångsidigt sätt upp de problem som hela tiden tiden uppstår även då man

har tillgång till hörhjälpmedel. En person som har en hörselnedsättning och som använder hörapparat, kan bli utestängd från sammanhanget eftersom offentliga utrymmen kan sakna hörslinga eller så fungerar inte hörslingan. Så var ju fallet på riksdagen då vi för två-tre år sedan höll möte där, hörslingan fungerade inte och ingen kunde rätta till felet.

Problem uppstår lätt också då mikrofoner används på fel sätt, antingen talar men inte i mikrofonen eller så blir talet ett enda flåsande. Att för det första använda sig av mikrofon och för det andra tala på rätt sätt är inga självklarheter. Därför är det viktigt, så viktigt att fortsättningsvis uppmärksamma frågan.

Det finns alltså många aspekter att tänka på då vi talar om hörhjälpmedel. Fallgroparna är många, men möjligheterna är flera! Det krävs insatser hela tiden, att informera, påminna och påtala brister bör vi göra i stort och i smått. Förändringar sker sällan inte av sig självt.

Ha det gott, var aktiva där ni kan i vardagen! Påtala, kom med förslag, kräv och framför allt informera om de behov vi har alltid då ni kan.

Vi går mot ljusare tider, snart är våren här.

Mikaela Nylander

HÖRSEL- OCH SYNKOMPASSEN

6.5.2020 kl. 10 – 15

på Västra Nylands folkhögskola, Pumpviken 3, Karis

Kalibrera kompassen och kom med på en resa med oss! Vad är nytt inom syn och hörsel och vad är på kommande? Vi gör oss redo för framtiden tillsammans!

10.00 – 10.15	Välkomstord, Svenska pensionärsförbundet
10.15 – 11.00	Ögonläkare
11.00 – 11.45	Öronläkare, forskning inom hörsel
11.45 – 12.45	Lunch (kostnadsfri för deltagarna)
12.45 – 13.15	Framtiden inom hörhjälpmedel
13.15 – 13.45	Framtiden inom synhjälpmedel
13.45 – 14.15	Kaffe
14.15 – 14.40	Föreläsning
14.40 – 15.00	Avslutning

Tillfället är kostnadsfritt och skrivtolkas. Begränsat antal platser.

Anmäl dig senast 24.4.2020
till kansli@horsel.fi eller 09 663 392.

Hjärtligt välkommen!

Det händer på förbundet

Vill du vara med och påverka?

Är du 15–30 år gammal? Vill du vara med och påverka hur ungdomsarbetet ser ut i Svenska hörsselförbundet rf?

Svenska hörsselförbundet rf grundar på initiativ av ungdomarna i föreningarna ett ungdomsutskott. Utskottets uppgift är att planera verksamhet, projekt och förbättra de hörselskadade ungdomarnas tillvaro. Ungdomsutskottet ska bestå av fyra till fem ungdomar i åldern 15–30 år.

Ungdomsutskottet arbetar självständigt och sammankommer till det antal möten, som utskottet gemensamt kommer överens om. Förbundet förser ungdomsutskottet årligen med en budget för reseutgifter. Ungdomsutskottet har förslagsrätt till styrelsen. Styrelsen tar till behandling ungdomsutskottets beredda förslag och bjuder in representanter från ungdomsutskottet till styrelsemöten.

Om du vill vara med i arbetet, anmäl ditt intresse till nora.stromman@horsel.fi senast 3.4.2020.

Kundpanel

Enligt förbundets Handlingsprogram 2020–2022 skall en kundpanel tillsättas från år 2020 med en representant samt personlig suppleant från varje förening. Kundpanelen sammankommer med

förbundets styrelse en till två gånger årligen för att behandla förutbestämda ämnen eller ärenden, som representanterna fått på förhand och hunnit bearbeta i sina föreningars styrelser.

Kundpanelens funktion är att stärka föreningarnas påverkansmöjlighet i förbundets arbete och ge förbundets styrelse en djupare insyn i föreningarnas arbete.

Förbundets webbsida

Har du bekantat dig med förbundets och föreningarnas nya hemsidor? Du hittar dem på www.horsel.fi. Nytt för webbsidan i år är en spalt med ofta förekommande frågor och svar på dessa frågor. Kanske du här hittar svar på något du funderar på?

Om du vill följa med vad förbundet håller på med, så hittar du oss också på följande plattformar: facebook, Instagram [sv_horselforbundet](https://www.instagram.com/sv_horselforbundet) och på Youtube med namnet Svenska hörsselförbundet.

*Vårhälsningar
Nora Strömman
verksamhetsledare*

Kallelse till Svenska hörsselförbundet rf:s

FÖRBUNDSMÖTE

**24.4.2020 kl. 11–16 på Scandic Julia
Eriksgatan 4, Åbo.**

På mötet behandlas stadgeenliga ärenden.

Välkommen!

Förbundsstyrelsen

**SVENSKA
HÖRSELFÖRBUNDET**

Sommarläger i augusti!

**2-7 augusti 2020
på Solvalla**

Föreningen Hörselfjänst arrangerar sitt omtyckta årliga sommarläger för svenskspråkiga barn och unga, med en hörselfnedsättning, i åldern 7-17 år i Finland.

Det 24:de lägret i rad arrangeras på **Solvalla i Esbo den 2-7 augusti 2020.**

Är detta något intressant för dig eller någon i din familj?

För mera information och frågor, kontakta de ansvariga ledarna Emil och Linus genom e-posten: horselsommar@outlook.com de berättar mera, om lägerveckan, hur du anmäler dig och om sina egna erfarenheter som före detta lägerdeltagare!

God fortsättning på våren och kanske vi ses i sommar!

Emil Rönnerberg
Linus Dahlblom
Victor Rehn
horselsommar@outlook.com

för 7-17 åringar

Foto: Gita Lindholm

Händelsekalender

- 20.3 Temadag för föreningarnas styrelsemedlemmar, SFV-huset G18, Helsingfors.
- 27.3–29.3 Ta hörapparaten ur byrålådan, kurs i södra Finland, Hotell Seafront i Ekenäs.
- 17.4–19.4 Kommunikationskurs på Runsala spa, Åbo.
- 21.4 Mènière-gruppen träffas kl. 18-20 på SFV, Handelsplanaden i Vasa. Öppen för alla.
- 24.4 Förbundsmöte, Scandic Julia i Åbo.
- 25.4–26.4 Kom och träffa oss på Österbottens Stormässa, Botniahallen i Korsholm.
- 6.5 Syn- och hörselkompassen, Västra Nylands folkhögskola, Pumpviken 3, Karis.
- 27.5–29.5 IFHOH World Congress - Budapest 2020, IFHOH BGM/EFHOH AGM Hotel Helia Danubius, Budapest i Ungern.
- 29.5–31.5 Hörselskadades Riksförbunds (HRF) kongress på Quality Hotel Globe, Stockholm.
- 3.6 Sommarsamling för hörselmedlemmar i södra Finland, i Statens Ämbetshus, Självständighetsplan 2, Åbo.
- 3.10 Förbundets Hörselseminarium, Vasa. Föreläsning av bland annat Örjan Dahlström.

Kokleaimplantat (CI)

Text: Helge Rask-Andersen

Foto: Lasker Foundation

Döva eller gravt hörselskadede personer kan få ett kokleaimplantat (CI) inopererat i innerörat.

Kokleaimplantat (Cochleaimplantat) eller CI innebär att en elektrod inopereras i hörselsnäcken. Det görs på vuxna som blivit döva och som har fått en hörselnedsättning som är så stor att förstärkning med vanlig hörapparat inte fungerar.¹ Barn som föds döva eller som har förlorat hörseln tidigt kan också opereras med bra resultat. CI innehåller flera elektroder i ett silikonhölje och stimulerar direkt hörselnerven inne i hörselsnäcken. De normala sinnessellerna fungerar inte och kan inte ta emot normala hörselimpulser. En mottagare, som är ansluten till elektroden, opereras in under huden bakom örat. Under operationen, som tar cirka två timmar, går man in till mellanörat och sticker in elektroden i hörselsnäcken. Operationen görs i narkos och man ligger som regel ett dygn på sjukhus, men man kan också åka hem samma dag. Efter operationen kan man bli tillfälligt yr men det händer relativt sällan. Man blir sjukskriven några veckor varefter inkoppling sker på sjukhuset. På utsidan finns en hörapparatliknande processor som sitter bakom ytterörat som en hörapparat. Den är ansluten till en tunn sändare placerad på huden vid mottagaren och sitter med hjälp av en magnet. Den kan tas av när som helst. Pro-

Faktaruta

- Kokleaimplantat (koklea = hörselsnäcka) innebär att en elektrod sätts in i hörselsnäcken och direkt stimulerar hörselnerven elektriskt hos döva eller gravt hörselskadede
- Operationen är relativt enkel att utföra och tar cirka två timmar med ett par veckors sjukskrivning. Inkoppling görs efter två till tre veckor.
- Efter operationen genomgår man rehabilitering och hörselträning
- Barn behandlas idag så tidigt som möjligt med CI på båda öronen och resultaten är ofta så goda att de kan delta i vanlig undervisning med eller utan extra tekniska hjälpmedel.

cessorn innehåller batterier och en mikrofon som tar upp omgivande ljud.

"CI kan användas när man har en grav hörselnedsättning."

Vid inkopplingen efter två till tre veckor stimuleras de olika elektroderna. Resultaten varierar men de allra flesta har stor nytta av implantatet. Hörseln blir inte normal men fullt tillräcklig för att uppfatta tal. En del kan njuta av musik men det är inte vanligt. Efter inkopplingen är det viktigt att träna ljudupplevelser och att ha implantatet inkopplat så mycket som möjligt under dagen. På natten tar man i regel av den.

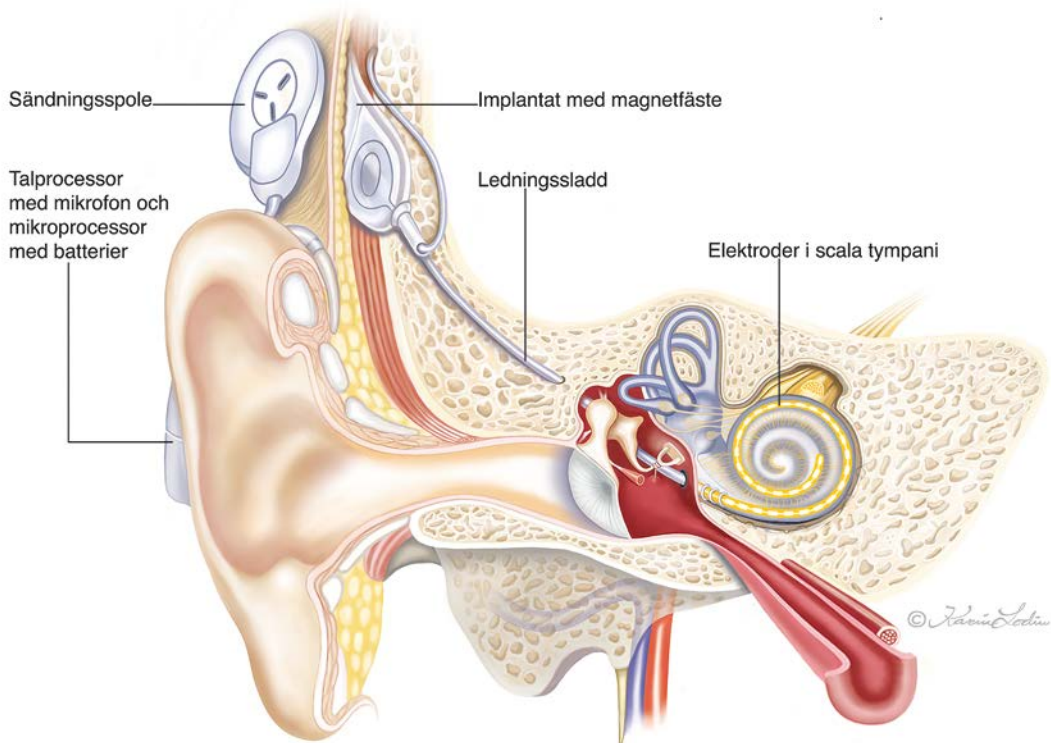
När är det lönt att operera in ett kokleaimplantat?

CI kan användas när man har

en grav hörselnedsättning. Som tumregel kan sägas att när man inte längre med hörapparat och läppavläsningsstöd kan höra ord och meningar på en meters avstånd i vardagsmiljö så har man en grav hörselnedsättning. I Sverige beräknar man att cirka 25 000 har en grav hörselnedsättning. Det innebär att man vid hörselprov har ett så kallat tonmedelvärde på 70 dB eller sämre på det örat med vilket man hör bättre. En tredjedel av alla över 65 år har problem med hörseln och 50 procent av alla över 70 år. I de flesta fallen kan man rehabiliteras tekniskt med hörapparat.

Vilka utredningar krävs?

Först testas hörseln med så kallad audiometri på öronkliniken för att se om det är motiverat att operera. Om så är fallet görs en datortomografi eller

Figur 1. Kokleaimplantat. Det består av en yttre del med mikrofon och processor samt en sändare mot huden. En mottagarenhet sitter inopererad under huden som är ansluten till ett flertal elektroder insatta i snäckan. Elektroden sätts in i det nedre rummet i vindingen och tros stimulera nervcellskropparna centralt i snäckan. Bild Karin Lodin.

CT av örat för att se att örats anatomi är normal. Alternativt görs en magnetkameraundersökning där man även kan se om hörselnerven är normal. Narkosläkare undersöker för att se att det inte finns några risker vid narkos. Utredningen görs av ett hörselteam som består av hörselläkare, audionomer, hörseltherapeuter, hörselkurator, hörselingenjörer och eventuellt psykologer.

Vad gör man när man opererar in ett kokleaimplantat?

Ofta kommer man till sjukhuset dagen före operationen. Man sövs och operatören gör ett bågformat hudsnitt bakom örat där mottagaren skall sitta. Han borrar därefter in till mellanörat.

Här ligger ansiktsnerven nära och därför följer man nerven elektriskt under hela operationen med hjälp av hudelektroder i ansiktet. Efter att man stoppat in elektroden, sytt fast den och sytt ihop såret, tar man en röntgenbild för att kontrollera att elektroden sitter bra. Dagen efter operationen får man lämna sjukhuset. Första tiden kan man undvika tunga lyft och hålla sig lite i stillhet.

Historik

Det var framför allt i USA under sextioalet som CI prövades på både vuxna och barn. Därefter byggde man in flera elektroder som ger bättre resultat. Resultaten hos barnen är ofta speciellt bra. En del gillar till och med musik vilket kräver viss tonal

frekvensupplösning men rytm och prosodi och tidigare igenkänning av musikaliskt innehåll spelar också en roll.

Att ett medfött dövt barn utan språkminne skulle kunna utveckla talförståelse och språk ansågs först omöjligt. Hjärnans förmåga att utveckla nervförbindelser vid upprepad stimulering under de första tre till fyra åren visade sig mycket större än väntat.² Dövfödda vuxna kan inte utnyttja CI eftersom de saknar hörselminne och hjärnan kan inte tolka ljudsignalerna. De vuxna har inte samma plasticitet som barnen.

Hur många opereras?

I Sverige opereras varje år cirka 250 personer med CI. Enligt statistik opererades 59 barn i

Amerikanska "nobelpriset" gavs hösten 2013 till tre forskare och läkare som utvecklat CI.

åldern noll till fyra år i slutet vård år 2018. Operationen är relativt enkel men den postoperativa rehabiliteringen är viktig. Barn genomgår audio-visuell träning (AVT) efter operationen med en terapeut som utvecklar lyssnandet. Många barn behö-

ver hjälp med teknik och extra resurser i skolan kan krävas för att barnen skall integreras i hörande klasser. Barnen opereras nästan alltid på båda öronen vilket förbättrar hörsel, förmågan att höra i buller samt riktningshörsel. Idag opereras väsentli-

gen alla barn med CI som föds döva. Viktigt är att barnen opereras tidigt så att hjärnan kan stimuleras under det avgörande tidsfönstret då språk utvecklas.

I världen har cirka 700 000 opererats med CI. Cirka 300 000 – 400 000 är barn. Antal CI-användare i Sverige, i december 2018 var totalt 3799. Av dessa var 865 barn och 2934 vuxna. 789 barn har CI på båda öronen medan bara 182 vuxna har CI på båda öronen. 90 procent av barnen med grav hörselnedsättning som erhåller ett CI före två års ålder erhåller ett förståeligt tal. Ett villkor är att processorn är programmerad optimalt, används alltid och att barnen erhåller extra träning och auditiv stimulering till exempel AVT (Audio Verbal Terapi).³ ■

Referenser

- 1, Wilson, B. S. & Dorman, M. F. *A Brief History of the Cochlear Implant and Related Treatments. Neuromodulation* 1197–1207 (2018). doi:10.1016/B978-0-12-805353-9.00099-1,
- 2, Sharma, A., Nash, A. A. & Dorman, M. *Cortical development, plasticity and re-organization in children with cochlear implants. J. Commun. Disord.* 42, 272–279 (2009).
- 3, Flexer, C. *Cochlear implants and neuroplasticity: linking auditory exposure and practice. Cochlear Implants Int.* 12 Suppl 1, (2011).

Helge Rask-Andersen

är senior professor i experimentell otologi. Han är f.d. överläkare och verksamhetschef vid audiologiska avdelningen på Akademiska sjukhuset i Uppsala där han driver ett forskningslaboratorium. Yrselsjukdomen Ménière och kokleaimplantat är hans främsta intressen.

Notera också att Helge Rask-Andersen är huvudföreläsare på Svenska hörsel förbundet rf:s kurs Koklea-implantat i Tammerfors 6.11–8.11.2020, se sida 36.

Helge Rask-Andersen

Kokleaimplantatet förändrade allt

Text: Christina "Titi" Rolin

Foto: Matts Olsson och Titi Rolin

Trots att mitt audiogram var ett horisontalt streck på 100 db ansåg man att jag klarade mig för bra för att få ett CI. Drygt fem år senare låg jag på operationsbordet.

Jag har haft hörselskada hela mitt liv men det var först som femtonåring den konstaterades. Sakta men säkert försämrades hörseln och vid tjugotvå års ålder försökte jag vänja mig vid hörapparater, utan att lyckas. Ljudet från apparaterna kändes hårt och otrevligt, så de blev oanvända. Jag var mycket väl medveten om att jag inte hörde bra men jag upplevde det inte som ett stort problem.

Följande skede var tio år senare. Jag sjöng alt-stämman i församlingens ungdomskör och senare i Kyrksläotts kammarkör. Nu hände det på en stämövning att jag sjöng falskt på en ton. Jag hörde inte själv att jag inte sjöng rent. Det hade aldrig hänt tidigare och med dirigentens hjälp korrigerade vi så att tonen blev rätt, men jag hörde inte själv någon skillnad. Då bestämde jag att det var dags att sluta sjunga.

Det blev bara svårare och svårare att klara vardagen när hörseln sakta men säkert försämrades. Jag hade i samma veva fått jobb på en teater som skraddare. Jobbet var en dröm som gick i uppfyllelse och visade sig vara kanske det viktigaste för min självkänsla under kommande år. Jag kände att jag var bra på det jag gjorde och fick beröm för min skicklighet som teaterskraddare.

Kunde plötsligt bara höra rytmen i tal

Då jag jobbat några år på teatern kraschade min hörsel plötsligt och jag kunde med hjälp av hörapparater bara höra rytmen i tal. Rytmen och läppavläsning, plus kolleger som skrev upp vad som sades var de verktyg jag var tvungen att klara mig med. Det sög kraften ur mig. Jobbet var krävande i sig, med mycket kommunikation med kostymdesigners, skådespelare, kolleger och chefen.

"Jag gav mig inte. Jag tog upp frågan varje gång jag besökte hörcentralen".

I det här skedet hade min man varit i Sverige på arbetskommandering och där sett på televisionen ett inslag om en man som börjat höra sedan han fått ett kokleaimplantat (CI) inopererat. Min man trodde att det kunde vara en grej som kunde hjälpa mig. Jag tog reda på vad det var frågan om och fick en tid på HUS hörcentral där man gav mig kalla handen. CI kom inte ifråga för min del. Trots att mitt audiogram var ett horisontalt streck på 100 db ansåg man att jag klarade mig för bra för att få ett CI. Det här var cirka år 1995.

Situationen gav mig högt blodtryck

Jag gav mig inte. Jag tog upp frågan varje gång jag besökte hörcentralen. Ibland gav man hopp, bara för att genast efter, ta hoppet av mig. Det var hem-

"Utan mina CI hade jag troligen inte klarat av att jobba ända till pensionsålder", säger Titi Rolin.

ska tider! Situationen orsakade mig högt blodtryck som konstaterades bero på stress. Jag fick genomgå en del undersökningar som gjordes på eventuella CI-kandidater. Det konstaterades att det inte fanns fysiska hinder för operation, men eftersom jag klarade mig bra opererades jag inte. Jag anmälde mig till logopediska fakulteten för att delta i en undersökning om taluppfattning där en studerande gjorde sitt slutarbete i ämnet. Resultatet för min del blev, att med hjälp av läppavläsning uppfattade jag nittiosju procent av allt som sades, men med hjälp av öronen noll procent. Inte ens det här räckte till för att jag skulle bli opererad. På hörcentralen bad man mig komma tillbaka om min situation blev sämre.

Isolerade mig

Jag mår verkligen dåligt. Jag funderade på hur mitt liv skulle bli. Tänk om jag mister min man som var min hjälp i allt, hur kan jag leva då? Till saken hörde att man inte godkände undervisning i teckenspråk åt vår familj, för det ansågs att jag klarade mig för bra! Jag isolerade mig, orkade inte med mer än familj och jobb.

Sedan tyckte min arbetsplatsläkare att nu räcker det! Det kan inte gå till på det här sättet. Hon skickade mig till en öronläkare som visade sig vara dåvarande överläkaren på öron-, näs- och halsklinik. Då han försökte kommunicera med mig, först på finska och sedan på svenska, konstaterade han att jag kommer att ha nytta av ett CI. Han bad mig gå hem och vänta på besked. Tre veckor senare fick jag ett brev där man meddelade att jag skulle opereras. Det här var i maj år 2000. Fem år tog det men fyra månader senare låg jag på operationsbordet.

Det här var en så stor grej för mig att jag väl inte varit med om något liknande, förutom kanske mina barns födelser? Att få barn är inte heller en självklarhet för alla, lika lite som det är självklart att höra. Sedan kom kokleaimplantatet och förändrade allt.

Jag hade varit döv så länge att det krävdes många justeringar innan jag kunde uppfatta de ljud jag hörde korrekt. Under det första halvåret gick jag på femton, eller kanske fler justeringar och varje gång hörde jag lite bättre. Ibland hände det att jag blev förskräckt då jag steg ut på gatan med nya inställningar i implantatet, allt lät förfärligt. Men redan följande dag kunde jag konstatera att jag uppfattade nya ljud, sådana som jag inte hade hört dagen

innan. Det var att gå från klarhet till klarhet.

Som att ha fått sin syster tillbaka

Mina föräldrar var lyckliga, mina syskon likaså. För att inte nämna min familj, mina vänner och arbetskamrater. Min bror uttryckte det kanske bäst då han sa att det är som att ha fått sin syster tillbaka.

Mina tonåriga söner skojade att de kanske kunde få en fjärrkontroll för att kunna kontrollera mig.

Då jag haft mitt CI i nio månader klarade jag själv av att sköta mina telefonsamtal. För mig var detta det bästa beviset på att jag uppfattade tal med CI. Jag väntade och hoppades i många år att musiken skulle börja låta som den ska men än idag, trots att jag sedan år 2014 har CI i båda öronen, låter musik inte rätt. Jag lyssnar på musik och njuter till och med av viss sorts musik. Men det låter inte som det ska, det vet jag för jag minns bra hur det ska låta.

Hittade mig själv på nytt

Nu blev livet roligt och jag upplevde att jag hittade mig själv på nytt. Jag aktiverade mig i hörselfrågor. Det var revolutionerande att efter att ha varit döv, få förmågan att kunna höra igen. Det var en situation som aldrig inträffat förut. Med andra ord, allt jag upplevde var unikt. Det här ville jag dela med mig till andra som gick igenom det jag gjort. Jag började jaga hare med mina hundar. Det var helt fantastiskt att höra hundens skall då den jagade haren framför sig. Det var så mycket som blev möjligt.

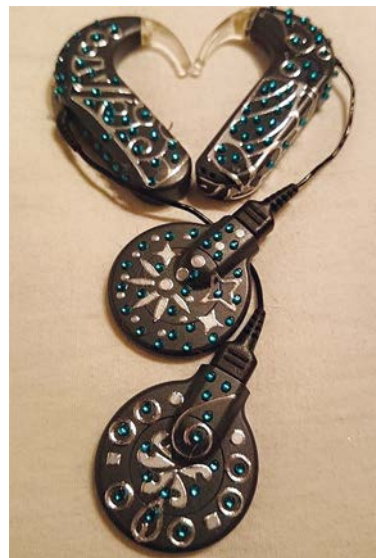
Trots att jag är överlycklig över mina kokleaimplantat och jag hör mycket bra med dem, får jag konstatera att det finns

många situationer där jag inte klarar mig utan övriga hörhjälpmedel. Jag är storkonsument av teknik. Jag har T-slinga till television, Bluetooth till telefon, jag klarar telefonen utan men Bluetooth är fantastisk bra, jag har vibrerande väckarklocka/brandalarm och så vidare.

I dagens läge när man kan ha kontakt med hela världen över nätet är det också så lätt att sköta sina ärenden och sociala kontakter. Med jämna mellanrum minns jag 1990-talet då sms var på kommande, internet och e-post likaså.

För ett år sedan gick jag i pension från mitt jobb på teatern. Utan mina CI hade jag troligen inte klarat av att jobba ända till pensionsålder. Jag är tacksam och glad för det jag har och också för de erfarenheter min hörsel gett mig. Inget är så illa att det inte för något gott med sig också.

Till slut hälsar jag till alla som har problem med att höra. Vänta inte med att låta er opereras - all den tiden är förlorad tid! ■

Titi har själv gjort utsmyckningarna på sina apparater.

Positiv energi av musik

Text: Gita Lindholm

Foto ur hemarkivet

Föräldrar tog beslutet att låta operera in ett CI åt Casper när han var två och ett halvt år gammal.

Casper Holmström har en medfödd hörselskada och haft hörapparat sedan han var riktigt liten. Ingen annan i släkten har hörselskada, förutom Casper och hans lilla syster som har en lättare hörselskada.

Som yngre kunde Casper teckenspråk. Han skulle ha kunnat fortsätta med att ha hörapparater och stärka sitt teckenspråk, men läkaren på sjukhuset föreslog kokleaimplantat (CI) åt honom. Föräldrarna tog beslutet att låta operera in ett CI när han var två och ett halvt år gammal. Han hade lärt sig teckenspråk då han gick på dagis och förskola, men när han började i lågstadiet upphörde teckenspråksundervisningen och nu har han glömt så gott som allting.

– Lite teckenspråk använder vi ännu hemma, säger Casper.

Skada i innerörat

Själva operationen, då kokleaimplantatet sattes in, eller händelser kring operationen kommer han inte ihåg på grund av att han var så ung. Han vet att vistelsen på sjukhuset efter operationen varade några dagar och anpassningstiden var några månader. Eftersom han använde hörapparat före operationen reagerade han inte nämnvärt på den nya apparaten. Föräldrarna har berättat att han endast ”var lite fundersam”.

Casper berättar att hans hörselskada grundar sig på att flimmerhåren på båda sidorna inne i snäckan inte fungerar. De står inte rakt upp och tar emot ljudets vibrationer som de ska, utan i Caspers fall ligger de ner “döda” och kan inte ta emot vibrationer av ljud.

"Jag hör absolut ingenting under 100 dB men jag kan känna ljudvågor."

– Jag hör absolut ingenting under 100dB men jag kan känna ljudvågor. Om både jag och personen som sitter bredvid mig, lutar oss mot samma vägg, så kan jag höra lite av personen genom vibrationerna från väggen.

"The Terminator"

Kamraterna har bara reagerat positivt till att Casper använder CI.

– De tycker det är intressant att det finns en sådan här teknologi, som ger mig möjligheten att leva ett normalt liv och gå i en vanlig skola, berättar Casper.

Han känner sig delaktig bland kompisarna. De respekterar alla den han är och vet att han inte alltid hör.

– Mina närmaste brukar på skämt kalla mig för "The Terminator", på grund av implantatet som elektrisk stimulerar hörselnerven, men jag är ändå en helt vanlig levande människa.

Hemma lyssnar han nästan

Casper tycker att hörhjälpmedlen blivit påtagligt bättre med åren.

alltid på musik.

– Det ger mig en sorts positiv energi. Jag lyssnar även i skolan från mina ”ear-on” hörlurar. Alltså sådana hörlurar som man sätter utanpå öronen.

Caspers CI-apparat har inget t-läge.

Sedan Casper började i ettan i lågstadiet har han haft flera olika hörhjälpmedel. Han tycker att hjälpmedlen blivit påtagligt bättre med åren.

– Idag i gymnasiet använder jag Comfort Audio, där läraren har en mikrofon DC-20, med en madonnamikrofon. Den mikrofonen sänder ljudet till en konferensmikrofon, DM-20, som även har en stor mikrofon som kan stärka ljudet från hela klassrummet eller från mindre grupparbeten. Från konferensmikrofonen går ljudet till en li-

ten "sockerbit" DT-20. Sockerbiten är fäst på baksidan av mitt implantat, berättar Casper.

Yttre apparaten byts ungefär vartannat år

Casper Holmström gillar att prata om sitt CI och han brukar också få frågor om implantatet.

Den vanligaste frågan som Casper får är hur CI fungerar. Frågorna kommer oftast i det skedet då han träffar nya människor.

– Till exempel då jag började gymnasiet och på sommarjobbet där jag jobbade som lägerledare. Det var ett dagsläger för barn. Där frågade en del om mitt CI.

På frågan om han kan säga något om vilka fördelar eller nackdelar det finns med att använda CI svarar han att han

hade en fördel i skolan, då det var mycket ljud i klassrummet. Klasskompisar klagade på att det var svårt att kunna koncentrera sig på grund av den höga volymen. Då skämtade han med att han kunde bara stänga av sitt implantat, hörde inget och kunde jobba vidare, ostört.

– Ibland kunde det bli för avskärmat, läraren fick inte kontakt med mig då vi skulle börja göra annat på lektionen.

Som nackdel räknar Casper all den tid och energi han måste lägga ner på att hålla sitt CI fungerande. Reservdelar, batterier och service på hörcentralen. Och det att han inte kan höra något, då han vistas vid vatten eller i bastun. I sådana situationer läser han på läpparna när han diskuterar med någon.

Han berättar också att det va-

rierar hur länge ett CI "håller". Han har hört att flera som opererades ungefär samtidigt som han själv, redan har varit tvungna att byta ut den inopererade delen. Caspers har inte ännu behövt bytas ut. Däremot behöver den yttre apparaten bytas med ungefär två års mellanrum.

– Tidigare hade jag inte något extraskydd på CI mot svett. Jag tycker mycket om att röra på mig och spelar innebandy. Nu efter att jag skaffat en "strumpa" som suger upp svett, håller CI lite längre och slutar inte heller att fungera mitt under matchen på grund av för stor mängd fukt.

Som fördel nämner Casper Holmström också alla människor han träffar som har samma skada, som han själv har. ■

ANNONS

UNDERSTÖD

**Helsingforsregionens
hörsselförening rf,
Torsten och Sirkka Söderholms
fond, understöder svenska
hörselskadade i Finland.**

Medel kan sökas för både
utbildning och projekt.

**Ansökningstiden går ut den
30.4.2020.**

Närmare information finns
på föreningens hemsida
www.helsingfors.horsel.fi

*Styrelsen för
Helsingforsregionens hörsselförening rf*

Arbetsglädje – scenen är din!

Text: Cecilia Soininen

Foto: Gita Lindholm

Projektet har arrangerat två evenemang och gjort en broschyr om hur hörselskadade arbetstagare ska beaktas på arbetsplatsen.

Under hösten 2019 ordnade Svenska hörsselförbundet rf två evenemang med temat hörselskadade i arbetslivet, under projektet 'Arbetsglädje – scenen är din!'. Målsättningen var att ge hörselskadade i arbetsför ålder ett sätt att få sin röst hörd och att få en möjlighet att påverka i arbetslivet. Till evenemangen bjöds in beslutsfattare och arbetsgivare.

Lunchträff i Vasa

Det första evenemanget ordnades i Vasa 27 november, som en lunchträff på restaurang Bank Food & Wine. Evenemanget hade femton deltagare. Under lunchen föreläste Magnus Nordman från Arbets- och näringsbyrån (TE-byrån) om TE-byråns verksamhet, med fokus på vilket stöd hörselskadade i arbetslivet och deras arbetsgivare kan få från dem. Som erfarenhetstalare fungerade Linda Indola och Carina Vuorisalo. De berättade om sina erfarenheter av att vara hörselskadad i arbetslivet.

Linda jobbar på restaurang, hon har också jobbat inom hemvården och för en städfirma. Carina jobbar i en telefonväxel. Linda berättade till exempel om hur speciellt nya arbetskompisar har svårt att komma ihåg att inte vända ryggen till då de talar och att hon många gånger får säga till dem att bara prata ansikte mot ansikte. Carina in-

Svenska hörsselförbundet rf:s verksamhetsledare Nora Strömman och Kuuloliitto ry:s verksamhetsledare Sanna Kaijainen fungerade som konferencierer för evenemanget Arbetsglädje i Helsingfors.

troducerade hörhjälpmedel som hon använder på jobbet och berättade om hur hon kände att livet kom tillbaka när hon fick sina hörhjälpmedel.

"Riksdagsledamot Merja Mäkisalo-Ropponen höll öppningsanförandet."

Samarbete med Kuuloliitto ry

I Helsingfors hölls "Arbetsglädje"-evenemanget under namnet "Som hörselskadad i arbetslivet – Huonokuuloisena työelämässä" och ordnades i samarbete mellan Svenska hörsselförbundet rf och Kuuloliitto ry. Tillfället ordnades tredje december 2019, på hotell Holiday

Inn Helsinki City Centre. Tillfället var tvåspråkigt och hade trettioåtta deltagare.

Riksdagsledamot Merja Mäkisalo-Ropponen höll öppningsanförandet. Hon berättade om vad som finns med i regeringsprogrammet gällandes funktionsavvikelser och hörselskador. Merja Mäkisalo-Ropponen är ordförande i riksdagens Vammaisasiain yhteistyöryhmä, gruppen har inget svenskt namn. Det är en grupp inom riksdagen som arbetar med att förbättra handikappade personers ställning i samhället, till exempel genom att ordna diskussionstillfällen och uppmärksamma riksdagen på frågor gällande ämnet. Hon uppmanade alla som har nå-

got man vill att de skall arbeta för att ta kontakt med gruppen. Man kan kontakta dem via Merja Mäkisalo-Ropponen, på e-postadressen merja.makisalo-ropponen@eduskunta.fi.

Anniina Lavikainen från Kuuloliitto ry talade under rubriken 'Hörselskadades utmaningar på arbetsplatsen och vid anställning'. Hon berättade om olika forskning som har gjorts om hörselskadade i arbetsför ålder. Till exempel i Handikappforum rf:s CRPD-undersökning från år 2019 kom det fram att över hälften av personer med funktionsnedsättning har upplevt diskriminering när de sökte arbete. Syn- och hörselskadade var grupper som har upplevt mest diskriminering. Hon tog också upp vilka rimliga justeringar som kan göras på arbetsplatsen. Till de här hör till exempel att personer med hörselnedsättning inte ska behöva sköta telefonkommunikation, utan ha andra arbetsuppgifter. Akustikplattor och skärmar som dämpar ljud kan skaffas till arbetsplatsen. Den som har hörselnedsättning kan också jobba mera på distans eller byta arbetsuppgifter, till exempel att gå från klassundervisning till undervisning via nätkurser.

Erfarenhetstalare

Christina Rolin och Johannes Laine var kvällens erfarenhetstalare. Christina har jobbat som skraddare. Johannes har jobbat som bilmekaniker och jobbar nu inom försäljning. Christina berättade om hur hon klarade av att jobba innan hon fick sina kokleaimplantat. Hon hade till exempel uppmanat sina arbetskamrater att ta i henne och säga "nu pratar jag med dig" för att få hennes uppmärksamhet när de ville prata med henne. Hennes kollega berättade allt skvaller

för henne. När Christina sedan fick sina kokleaimplantat började hon höra bättre och hennes blodtryck och stressnivå sjönk. Hon vågade också byta jobb.

"Han kunde inte delta i kommunikationen och det fick honom att känna sig utanför i arbetsgänget."

Johannes berättade hur svårt han hade att höra sina arbetskompisars 'smalltalk' då de ropade åt varandra tvärs över hallen, när han jobbade som bilmekaniker. Han kunde inte delta i kommunikationen och det fick honom att känna sig utanför i arbetsgänget. Han berättade också om när han sökte arbete och i vilket skede han valde att berätta om sin hörselnedsättning. Han hade inte skrivit något om det i sin arbetsansökan, men under arbetsintervjun kom det fram när han berättade att han hade gjort frivilligarbete inom hörselområdet.

Ekonomiskt stöd till arbetsgivaren

Från Nylands TE-byrå deltog Annika Friman-Jalomäki, sakkunnig i tjänster för stödd sysselsättning. Hon föreläste

om vilket stöd TE-byrån kan ge till arbetstagare med hörselnedsättning. Hon berättade att arbetsgivare kan ansöka om ekonomiskt stöd för specialrangemang på arbetsplatsen, till exempel för att installera akustikplattor och för hjälpmedel. TE-byrån får in få ansökningar och Annika uppmanade flera arbetsgivare att söka det här stödet! Hon påminde att ansökan om stödet skall in till TE-byrån senast en månad efter att man har gjort ändringarna, men att ansökan också kan skickas in på förhand.

Små insatser kan göra stor skillnad

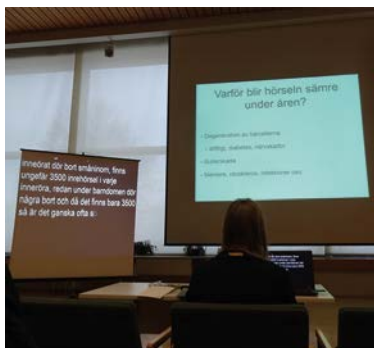
På basen av evenemangen utarbetades broschyren "Hörselskadade i arbetslivet – Små insatser kan göra stor skillnad". Broschyren innehåller råd om hur man på arbetsplatsen ska beakta hörselskadade arbetstagare, vilken hjälp och vilket stöd det finns att få till dem. Broschyren delas ut till svenska och tvåspråkiga arbetsgivare och beslutsfattare inom Vasanejden och huvudstadsregionen och till Svenska hörsselförbundet rf:s lokalföreningar.

Projektkoordinator för projektet var Cecilia Soininen. ■

ANNONS

Hörhjälpmedel

Skrivtolkning – en metod avsedd att förtydliga

Skrivtolkning är tolkning från tal till skriven text. Under skrivtolkningen skriver tolken ner allt som hörs i tolkningssituationen så att kunden kan läsa det som text. Skrivtolken skriver inte bara ned det som sägs, utan också ljud i omgivningen, som till exempel skratt, en plötslig åskknall eller ljudet av en telefon som ringer. Om flera personer ska använda sig av skrivtolkningen under ett möte, en föreläsning eller vid andra tillfällen kan tolkens dator kopplas till en tv-skärm eller en stor duk. En person som har tolkbeslut har rätt att använda skrivtolk var man än behöver det, förutom på möten och föreläsningar också mera privat som exempel på en födelsedagsfest och vid läkarbesök. Tolk-tjänsten för personer med funktionsnedsättning främjar möjligheterna för personer med hörselskada, syn- och hörselskada eller talskada att fungera som fullvärdiga medlemmar i samhället. FPA beviljar tolktjänst. Tolken har tystnadsplikt och tolkningstexten sparas aldrig. I tolkningssituationen tar tolken inte parti och deltar inte i diskussioner.

Armbandsmottagare

Bellman Visit Armbandsmottagaren visar med färgade lysdioder och olika vibrationsmönster när dörrklockan eller telefonen ringer, när ditt barn behöver dig eller om brandvarnaren aktiveras. Den är liten och diskret och du bär den runt handleden som en vanlig klocka. En bordsladdare ingår som du kan ansluta en sängvibrator till. Används med andra produkter i Visit-serien.

Fickvibrator

Ett alternativ till armbandsmottagaren är Bellman Visit Pagem. Pagem använder olika färgat ljus för att enkelt skilja Visitsignalerna åt. Den går antingen att fästa i bältet eller att ha i fickan. Du kan bära den med dig runt i huset för att alltid få reda på om det händer något som kräver din uppmärksamhet.

Varseblivningspaket

Hjälper dig att uppfatta när dörrklockan eller telefonen ringer. Med ett intensivt blixtljus och en upplyst symbol visar den när någon försöker nå dig eller står vid dörren. Paketet innehåller en trådlös dörrklocka, en blyxtmottagare och en telefonkabel. Bellman Care har en roterande kropp för att kunna rikta blyxtljuset åt valfritt håll. Räckvidden är upp till 200 meter.

Brandvarnare (optotermisk)

Vid brand eller pyrande rök aktiveras Bellman Visit brandvarnaren direkt och skickar då en signal till Visitmottagaren som väcker dig med blixtljus, ljud eller vibrationer. Automatisk varning när batteriet börjar ta slut. När du till exempel lagar mat, kan du trycka på pausknappen för att undvika falsklarm. Monteras i taket precis som en vanlig brandvarnare.

Trådlös dörrklocka

Nexa batteridrivna och trådlösa dörrklockor. Fem valbara ringsignaler och fyra volymnivåer samt blinkande lampa på enheten som du enkelt kan flytta med dig.

Väckarklocka med sängvibrator (digital)

Väckarklockan väcker dig med högt, intensivt ljud, intensivt blixtljus och kraftiga vibrationer under huvudkudden med hjälp av den tillhörande sängvibratören. Den väcker dig också när dörrklockan eller telefonen ringer, när ditt barn behöver dig eller om brandvarnaren aktiveras. Bellman Väckarklocka Visit (mottagare) passar ihop med övriga produkter i Visit-serien.

Stolsslinga

AutoMini digital med stolsslinga – för tv- och radiolyssnaren. Förstärker och överför ljudet från tv/radio via stolsslinga. Hörapparat med MT eller T-läge krävs. Som tillbehör finns halsslinga eller hörlurar. Lätt att ta med och koppla in till exempel i fritidshuset, hos vänner eller på hotell. Automatisk volymkontroll. Inställbar lyssningsvolym.

SVENSKA
HÖRSELFÖRBUNDET

Värva nya medlemmar

Tillsammans
hör och
hörs vi

Medlemsvärvarens kontaktuppgifter:

Efternamn

Förnamn

Adress

Postnummer

Ort

Tfn

E-postadress

Förening

Datum

Underskrift

Medlemsvärvningskampanj

Har du vänner eller bekanta som funderat på att ansluta sig till en våra medlemsföreningar, eller känner du personer som skulle gynnas av föreningens gemenskap och hörselinformation? Svenska hörselbundet rf ordnar en medlemskampanj under tiden 1.3.2020 - 30.10.2020. Genom att värva tre nya medlemmar får du som värvare ett tio (10) euros gåvokort till S-kedjans butiker (till exempel S-market, Prisma, Sale, Alepa).

Regler angående värvningen: För att erhålla ett tio euros gåvokort för värvning, skall alla tre nya medlemmar finnas på samma talong. Talongen får också kopieras, om du önskar värva ytterligare tre medlemmar. Uppgifterna kan också fyllas i på nätet på www.horsel.fi. Gåvokorten postas löpande till värvarna.

Du kan även ansluta dig själv som medlem genom att använda talongen och samtidigt värva två andra, nya medlemmar.

Talong för ny medlem:

_____	_____	_____	1
Efternamn	Förnamn	Födelseid	
_____	_____	_____	
Adress	e-post		
_____	_____	_____	
Postnummer	Ort		
_____	_____	_____	
Förening			

_____	_____	_____	2
Efternamn	Förnamn	Födelseid	
_____	_____	_____	
Adress	e-post		
_____	_____	_____	
Postnummer	Ort		
_____	_____	_____	
Förening			

_____	_____	_____	3
Efternamn	Förnamn	Födelseid	
_____	_____	_____	
Adress	e-post		
_____	_____	_____	
Postnummer	Ort		
_____	_____	_____	
Förening			

Svenska hörsselförbundet rf
Georgsgatan 18, 00120 Helsingfors
Tfn 09 663 392
e-post: kansli@horsel.fi

Mottagaren
betalar
portot

Svenska hörsselförbundet rf

KOD 5014254

00003 SVARSFÖRSÄNDELSE

Trådlösa digitala hörlurar

Laddningsbara hörlurar med hög ljudkvalitet TV, CD, MP3 eller annan ljudkälla för dig med nedsatt hörsel som inte använder hörapparat. Sändaren som också är en laddningsstation ansluts till ett ljuduttag i tv:n eller ljudanläggning och skickar ljudet trådlöst till hörlurarna. Två hörlurar kan användas till samma enhet. Det är möjligt att höra vad som sägs i närområdet när du vill växla mellan ljudkällan (till exempel tv/musikspelaren) och omgivningen. Du växlar enkelt genom att använda mikrofonknappen som sitter på framsidan av hörlurarnas mottagare. Då stängs ljudkällan av och du kan höra vad någon bredvid dig säger. Trådlösa digitala hörlurar TV2500 - nu även med optisk ingång.

Blåtandshalsslinga

Artone 3 MAX är en portabel trådlös halsslinga som fungerar som länk som streamar mellan din hörapparat och alla blåtands (bluetooth) -aktiverade enheter, såsom mobiltelefon, datorer, musikspelare med mera. Artone 3 MAX fungerar med samtliga på marknaden förekommande hörapparater/CI med telespole och är den på marknaden mest kraftfulla bluetooth-halsslingan.

CL iLoop +

CL iLoop + är en enkel och smidig halsslinga med inbyggd mikrofon och förstärkare för hörapparatbärare. Används med ljudkällor med 3,5 mm headset-uttag. Med slingan runt halsen kan du ansluta den till din telefon, MP3, dator eller annan ljudkälla. Hörapparaten ska ställas om till MT eller T-läget. Telefonsamtalen kopplas upp via halsslingan genom att man trycker på svarsknappen på iLoop-enheten och ljudet förs trådlöst över direkt via telespolen till hörapparaten. Mikrofonen tar upp ljudet av din röst och du kan prata utan att behöva hålla i telefonen. Den inbyggda förstärkaren har volymkontroll för justering av ljudet i halsslingan.

Telefon

Telefon Amplipower 40 med bra ljud och extra stark hörslinga, +40dB. Tydlig optisk indikering (blix). Stora, användarvänliga sifferknappar med bra kontrast gör den lämplig även för personer med nedsatt syn. Ytterligare funktioner är snabb- och kortnummer, tre olika ringsignaler i tre olika nivåer, volym- och tonkontroll. Inbyggd högtalare med justerbar volym. Uttag för headset och vibrator. Headset CLA3 är kompatibelt. Kan monteras på väggen. Varning: mycket hög volymförstärkning i telefonluren vid maxinställningar!

Källa: hrf.hörteknik

Informationskvällarnas förtjänst att hörapparaten kom ur bordslådan

Text: Gita Lindholm

Foto: Sven Tåg

Informationskvällar om hörsel, hörapparat och slingor fick Bo-Göran Dahlgren att börja använda hörapparaten igen.

Bo-Göran Dahlgren deltog i Sydösterbottens hörsel förening rf:s informationskvällar för nya hörapparat användare i maj förra året. Vi hörs redaktion ringde upp Bo-Göran för att höra hur han hade upplevt de tre kvällarna.

Sporadisk användning av hörapparaten

Anledningen till att Bo-Göran Dahlgren kom att delta i informationskvällarna var att en av hans kamrater i Kristinestads manskör informerade honom om dem och föreslog att han skulle delta. Bo-Göran Dahlgren har haft hörapparat redan en längre tid men som så många andra har han haft den liggande i bordslådan i perioder. Han har hörapparat endast för ena örat, det han hör sämre med och använde den tidigare endast vid speciella tillfällen.

– Det är kanske inte så vanligt att använda bara en hörapparat men det har inte ännu blivit av att försöka få hörapparat till det andra örat, säger han.

Fortfarande anser han att han inte behöver hörapparaten när han till exempel jobbar i skogen, men i övrigt använder han den nu nästan dagligen. Han sä-

ger att det till en del är förra vårens informationskvällars förtjänst.

Hörselskydd eller inte

Bo-Göran Dahlgren har fått sin hörapparat via arbetsplats-hälsovården. Han har jobbat i metallbranschen cirka fem år på 1970-talet och var då inte så noggrann med att använda hörselskydd. Bo-Göran antar att hörselnedsättningen uppstått som en följd av buller, både på arbetsplatsen och på fritiden.

På fritiden jobbar han ofta i skogen med motorsåg och är dessutom jägare. Han använder delvis så kallade ”hörande hörselskydd”. De dämpar ljud samtidigt som de förstärker ljud som inte har för hög decibelnivå. Han tycker ändå att hörselskydden är lite otympliga och känns inte alltid så bekväma att använda, speciellt inte när det är varmt. Som exempel berättar Bo-Göran att det ofta blir varmt när han jagar med hunden. Vid sådana tillfällen använder han endast hörapparaten. Han är väl medveten om att det inte är bra, eftersom hörapparaten förstärker ljudet av knallen när han skjuter.

– Men om man är med i leken så får man ju lida lite, säger han med ett litet skratt och fortsätter, jag tycker att det är positivt att dagens ungdomar är mera noggranna när det gäller att använda bullerskydd, i alla

fall i arbetsmiljöer. Annat kan det förstås vara när de lyssnar på musik, funderar han.

Viktig att rengöra hörapparaten

Hans kamrat och hans eget intresse av hörsel fick honom att inse att han kunde ha nytta av att gå med på informationskvällarna. Bo-Göran Dahlgren tycker inte att hörapparaten i

Bo-Göran Dahlgren

sig är invecklad men han säger att han ändå fick värdefull information och att han lärde sig små knep under kvällarna. Bland annat hur viktigt det är att man putsar hörapparaten. Han hade till exempel inte tidigare tänkt på hur viktigt det är att ljudslangen mellan hörapparaten och öroninsatsen (öronproppen) är mjuk, elastisk och inte för gammal. Batterier har han redan tidigare bytt själv, nu lärde han sig också att byta slang. Han är mycket nöjd med all nyttig information han fick om hörapparaten, om hörsel-

slingor och om hörselfrågor i största allmänhet. Han är glad för att han tog sig till kvällarna och vill varmt rekommendera liknande informationskvällar och kurser för andra. Speciellt nya hörapparatanvändare får goda möjligheter att ”räta ut sina frågetecken”, som han uttryckte det. Han är medlem i Sydösterbottens hörsel förening rf och får också information via nätet om vad som händer i föreningen.

– Mona Gullmes och Harriet Harf som höll i trådarna för kvällarna, är professionella,

föreningen och föreningens verksamhet fyller väl sin plats, anser Bo-Göran Dahlgren.

Anita Forsström som också deltog i informationskvällarna var mycket nöjd med all information hon fått under kvällarna. När hon fick hörapparat tyckte hon först att den inte hjälpte hennes hörsel särskilt mycket. Det blev lite si och så med användningen. Efter informationskvällarna som gav tips och information om hörapparaten har hon använt den varje dag. ■

Sydösterbottens hörsel förening rf:s hörselrådgivare har lett infotillfällen som ordnats våren 2018 i Lappfjärd, hösten 2018 i Närpes och våren 2019 i Kristinestad. Informationskvällarna var samtidigt en fortbildning för föreningens kamratstöds personer. Kamratstöds personer, som bor på respektive ort där informationskvällarna ordnades, deltog. Föreningen planerar en fortsättning av informationskvällarna med temat ”Ny med hörapparat” på olika platser inom föreningens verksamhetsområde.

Föreningens kamratstödsutbildning

Text: Harriet Harf och Mona Gullmes

Foto: Ulla Holmberg

Utgående från Svenska hörsel förbundet rf:s huvudpunkter i förbundets verksamhetsplan för år 2017, frivilligarbete, synlighet och påverkansarbete, tog Sydösterbottens hörsel förening rf beslut hösten 2016 att utbilda kamratstöds personer för att bistå föreningens hörselrådgivare. Till kamratstödens uppgift skulle höra att öka intresse och få kunskaper i hörapparaters funktion och användning samt ge medlemmar socialt stöd och sprida information. Målet var att få en jämn geografisk spridning av utbildningsdeltagare, över föreningens hela verksamhetsområde.

Utbildningen av kamratstöd startade i februari 2017, med föreningens hörselrådgivare Mona Gullmes och Harriet Harf som utbildare.

Totalt har aderton personer deltagit i utbildningen. Den omfattar fyra utbildningstillfällen på våren och ett uppföljningstillfälle på hösten, sammanlagt fjorton timmar. De har hållits på olika platser vilket har varit både lärorikt och omväxlande.

I utbildningen har föreningens verksamhet och hörselrådgivarnas frivilligarbete presenterats. Den viktiga kommunikationen och bemötandet

av personer med nedsatt hörsel visades med praktiska exempel ur vardagslivet. Acceptans, attityder och värderingar kring den dolda funktionsnedsättningen diskuterades i grupper. Utbildningen innehöll också praktisk genomgång av skötsel och underhåll av olika hörapparater. Tystnadsplikten i frivilligarbete poängterades och deltagarna undertecknade ett tystnadslöfte.

Kamratstödens tilltänkta uppgifter är följande:

- att vara lyhörd när någon i omgivningen har problem med hörseln samt att sprida information om tillvägagångssättet för anskaffning av hörhjälpmedel

- fungera som vän för att eliminera isolering
- ge handledning, stöd och uppmuntran för daglig användning av hörhjälpmedel
- hjälpa med mindre service såsom slangbyte, rengöring av snäcka och filterbyten
- handha batteriförmedling via föreningen
- vara en länk mellan medlemmar och föreningen

Ur den skriftliga utvärderingen av utbildningen framkom att deltagarna tyckte att det har varit en mångsidig utbildning där de lärt sig mycket och fått bra information. Stämningen i gruppen har varit positiv och lättam.

Utbildarna hoppas på ett framtida samarbete med hjälp och stöd i båda riktningarna mellan kamratstödspersonerna och hörselrådgivarna. Sam-

manfattningsvis kan sägas att kamratstödsutbildningen har varit en lyckad satsning av och för föreningen. ■

Mona Gullmes och Harriet Harf är hörselrådgivare i Sydösterbottens hörsselförening rf.

ANNONS

Sydösterbottens hörsselförening rf:s hörselrådgivning

Information om hörsel och hörselnedsättning får du av hörselrådgivarna. Vår hörselrådgivning upprätthålls av två hörselrådgivare som ger information i hörselfrågor och hörhjälpmedel. Vi hjälper med mindre service av hörapparater. Vi har också batterier till hörapparater.

- Vi finns också oftast på plats vid månadsträffarna.
- Vi gör även hembesök och kan kontaktas enskilt när problem med hörapparaten uppstår.
- Tveka inte om du har problem med din hörapparat, kontakta din hörselrådgivare.

Föreningens hörselrådgivare:

Mona Gullmes

mona.gullmes(at)gmail.com

tfn 040 730 8666

Harriet Harf

harriet(at)hjärtpunkten.fi

tfn 040 825 2482

Viktiga kontaktuppgifter hittar du också på webbsidan sydosterbotten.horsel.fi. Hörselrådgivarna och kamratstöden håller mottagning i Folkhälsanhusets samlingsrum i Närpes följande måndagar under våren: 16.3, 20.4, 18.5 och 15.6 kl. 10–11.30.

Som medlem i Sydösterbottens hörsselförening rf har du möjlighet att få service för hörapparater hos FinFonic: FinFonic har mottagning på Sydmedi Oy Ab i Närpes, Närpesvägen 16 B. Mottagning utan tidsbokning, 9:00–13:00 följande torsdagar: 5.3, 19.3, 2.4, 16.4, 30.4, 14.5, 28.5.

FinFonic har mottagning på Geritrim i Kristinestad, Lappfjärdsvägen 10. Mottagning utan tidsbokning, 14:30–18:30 följande torsdagar: 5.3, 19.3, 2.4, 16.4, 30.4, 14.5, 28.5.

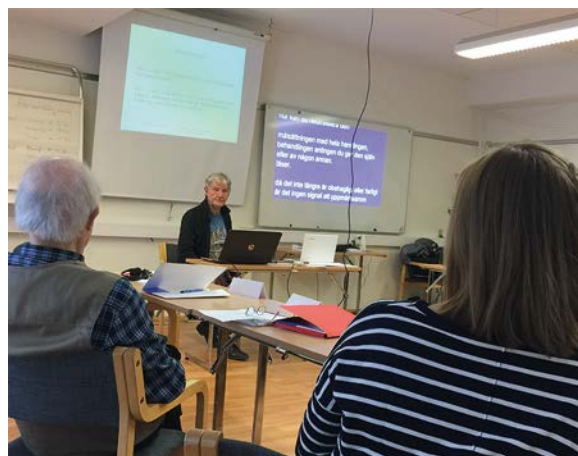
Ljudrikt men givande och roligt

I januari deltog vi, Svenska hörselskadade i Åboland rf, för första gången i IKINÄ-mässan som Pargas Stad arrangerar. Det var en välbesökt mässa som pågick i tre timmar med många utställare och besökare. Många stannade till vid våra två bord där det fanns hörselinformation av olika slag, karameller och pennor. Våra hörselrådgivare hade ett eget bord där de gav personlig rådgivning. Sex nya medlemmar anslöt sig till föreningen under mässan.

Vi hade också gjort en enkät och sextiofyra svar lämnades in av vilka fyrtio inte var våra medlemmar. Alla kände inte heller till vår förening. Flera hade svarat att nära och kära sagt till att ”du hör sämre” och några av dem hade svarat att de trots tillsägelse inte kollat sin hörsel. De som fyllde i enkäten fick behålla pennan de skrev med vilket uppskattades. Våra medlemmar säger skämtsamt att föreningens penna är världens bästa för den känns så bra i handen och är lätt att skriva med. Några som besökte oss erkände att deras hörapparater vilar tryggt i bordslådan och vi försökte övertala dem att anmäla sig till Svenska hörsel förbundet rf:s kurs i Ekenäs i mars. Men det är en svår fångad grupp. Vårt frivilliga arbete för hörselskadades bästa fortsätter i Åboland. Vi kan inte hjälpa alla, men alla kan hjälpa någon.

Sex nya medlemmar anslöt sig till föreningen under mässan.

Psykolog och psykoterapeut Bo Mellberg var en av föreläsarna på tinnituskursen på Norrvalla.

Tinnituskurs på Norrvalla.

I november arrangerade förbundet en tinnituskurs på Norrvalla i Vörå, för personer i olika åldrar.

Huvudföreläsare var Bo Mellberg. Han föreläste om tinnitus, dess ”kusiner” och olika behandlingsformer av tinnitus. Deltagarna hade även möjlighet till nackmassage. Anna Lena Blusi lärde ut hur viktigt det är med återhämtning och Ronja Horttana om vikten av att ta vara på det positiva i vardagen. Det behöver inte vara stora saker som är positiva. Vi skall ta vara på det vi har.

Ur responsen från deltagarna kan utläsas bland annat följande, ”trevligt med blandad grupp både män och kvinnor i olika ålder” och ”liten grupp alla pratar med alla”.

Min mamma förlorade aldrig hoppet

Text: Ronald Molina Aguado

Översättning: Maija Nilsson

Foto: Viena Rainio

Ronalds liv förändrades totalt på grund av en trafikolycka.

Jag föddes den tolfte januari 1984 i staden Santa Cruz, Bolivia och är äldst i en syskonskara med fyra bröder och en syster. Mina föräldrar är Leonardo Molina Franco, som är bonde och min mamma Benita Aguado Torrez, som är lärare. Jag bor med min familj i ett mindre samhälle som heter El Torno. Det ligger 32 km från staden Santa Cruz, som är departementshuvudstad och till folkmängden den största staden i Bolivia. El Torno är lite mer av en lantlig plats med mycket grönområden.

Miste hörseln i en trafikolycka

Jag föddes som hörande men den nionde november 2004, när jag var tjugo år, var jag med om en trafikolycka. Ett hårt slag mot mitt huvud gjorde mig döv. Mitt liv förändrades totalt. Jag hade tyckt mycket om att lyssna på musik och ljud från naturen, som fåglarna. Redan de första månaderna började jag känna mig väldigt nedstämd. Samtidigt hade jag ett stort stöd från min familj. De tog mig till olika hälsocentraler där jag fick testa flera olika typer av hörapparater men ingen gav resultat.

Efter flera månader träffade jag en läkare som berättade att det finns en ”apparat”, kallad kokleaimplantat, som

Mitt namn är Ronald Molina Aguado. Jag har en hörselnedsättning och använder ett kokleaimplantat på höger sida. Jag vill berätta lite om min historia och hur det är att vara kokleaimplantat-användare i Bolivia.

kunde hjälpa mig att höra. Vi började genast leta information om kokleaimplantat och i vårt letande hittade vi stiftelsen Fundación OIR (ung. Stiftelsen HÖR), en stiftelse för föräldrar och vänner till personer med kokleaimplantat. De hade mycket information att dela med sig av men tyvärr fick jag också veta hur dyrt det var att skaffa ett implantat. Det var för dyrt för min familj och vår situation.

”Nu kunde jag återigen föra en konversation med min familj och mina vänner, jag kunde lyssna på musik och höra fåglarna, vinden i träden, regnet och mycket mer.”

Letade efter lösningar

Men min mamma förlorade aldrig hoppet om att jag skulle kunna höra igen och vi fortsatte att leta efter lösningar. Vi kontaktade en av mina mostrar som bodde och arbetade i Spanien och hon lyckades kolla upp möjligheterna där. Det visade sig att om man täcktes av socialförsäkringen i Spanien så hade man rätt till att få im-

Ronald Molina Aguado.

plantat. Min familj gjorde en stor ansträngning för att jag skulle få resa till Spanien och slutligen, i juni 2006, kunde jag resa till Madrid. Där var jag sedan under fyra år. De två första åren gick jag på många läkarbesök och olika undersökningar fram till den åttonde februari 2008, då jag lades in för operation för att få ett implantat på höger sida. Efter en månad aktiverades implantatet och jag började gradvis höra lite grann igen. Efter två års rehabilitering kunde jag återvända till Bolivia. Nu kunde jag återigen föra en konversation med min familj och mina vänner, jag kunde lyssna på musik och höra fåglarna, vinden i träden, regnet och mycket mer. Det är förstas annorlunda och min hörsel är begränsad. När det är mycket olika ljud samtidigt kan det vara svårt för mig att höra. Men kokleaimplantatet förbättrade mitt liv avsevärt. Även om det inte är en ”naturlig hörsel” att höra med ett implantat kan jag

idag inte se mig själv utan det. Mitt kokleaimplantat ger mig en trygghet och jag känner mig säker på mig själv, jag klarar av saker. Ibland på grund av klimatet, det är väldigt varmt där jag bor, kan jag bli lite trött av att bära implantatet men då kan jag ta av mig det för stunden och vila lite.

Stor hjälp av kokleaimplantat

Att vara kokleaimplantat-användare i Bolivia är en utmaning. Det är svårt att hitta ställen där de kan hjälpa med underhåll då det är en så dyr produkt och få som har implanterat här. Det finns faktiskt ingen service på kokleaimplantat här i landet utan man måste skicka implantaten till Panama eller Spanien. Jag har själv fått klara mig utan mitt implantat en gång under två månader då mitt implantats processor gick sönder. Jag använder dessutom en processor som är väldigt gammal (Nucleus Freedom) och som man inte längre gör service på i Europa och som man snart ska sluta göra service på också här i Latinamerika. Då kommer jag att vara tvungen att uppdatera mig till en nyare processor. Det kommer att vara en ekonomisk utmaning men det är inte omöjligt. Jag har ju lyckats få tag på den första.

I mina studier hade jag stor hjälp av mitt kokleaimplantat. Trots att det inte finns tillgänglighetsåtgärder för personer med hörselskador i universiteten lyckades jag först komma in på en yrkeshögskola där jag läste och tog examen som tekniker i grafisk design. Efter det lyckades jag komma in på det statliga universitetet och tog

examen som datatekniker (office automation). Tack vare mina studier arbetar jag idag som datatekniker.

Här i Bolivia finns det många som skulle ha behov av ett kokleaimplantat men som inte har den ekonomiska möjligheten att skaffa sig det. I vårt land ges inget stöd till de som mister hörseln under livets gång eller som föds med någon form av hörselskada.

År 2015 träffade jag en grupp ungdomar med hörselnedsättning i staden Cochabamba. De berättade för mig att de hade skapat en förening för ungdomar med hörselskador. Föreningen hette Asociación de Hipoacúsicos Cochabamba, ASHICO (ung. Hörselskadades förening i Cochabamba). De uppmanade mig till att jag tillsammans med andra hörselskadade i min stad i Santa Cruz skulle organisera mig och skapa en egen förening för att lära oss om våra rättigheter och stå upp och kämpa för dem.

Tillsammans grundade vi en förening

I Santa Cruz finns det ändå en del unga koklea- och hörselapparat-användare och år 2016 grundade vi tillsammans föreningen Asociación de Hipoacúsicos Santa Cruz, ASHICRUZ (ung. Hörselskadades förening i Santa Cruz). Jag fick äran att bli vår förenings första ordförande. Tillsammans har vi i föreningen jobbat för viktiga saker för hörselskadade, som att stärka oss hörselskadade själva, vår självkänsla och att få ut information i samhället om hörselskador. Tack vare stöd från organisationer som Hörselskadades Riksförbund (HRF) och MyRight i

Ronald tillsammans med sina vänner på Sandudds badstrand under studiebesöket i Helsingfors i maj 2018. Närmast kameran, Ronald Molina, ASHICRUZ. Från vänster, Fabiola Espinosa (ASHICO), Edwin Andrade (AHLP), Geovana Cuevas (ASHICO), Silvana Pérez (ASHICO).

Sverige och Abilis foundation i Finland har vi lyckats bygga upp en stark förening och stärkt oss själva.

Här i Bolivia är tillgängligheten för personer med hörselskador idag så gott som obefintlig. När jag år 2018 besökte Sverige och Finland genom HRFs projekt fick jag se hur ni på era gator och torg har tydlig textning så att man hittar och i offentliga byggnader och skolor kan man många gånger hitta en t-slinga. Det finns mycket kvar att göra här i Bolivia och därför har vi tre hörsselföreningar från städerna La Paz, Cochabamba och Santa Cruz gått samman och skapat ett förbund. Genom förbundet hoppas vi kunna driva ett mer aktivt påverkansarbete och på så sätt få stöd från regeringen för fler tillgänglighetslösningar som hjälper oss hörselskadade.

Tack för ordet!

Ronald Molina Aguado ■

Sähköasennukset & Sähkötarvikemyymälä
Elinstallationer & Eltillbehörsbutik

KONTAKTOR

Myllärinkatu 26, 65100 Vaasa
06 3177 900 kontaktor@kontaktor.fi

Köpes antikviteter

i hela svenska Österbotten

- 1700-1800-tals möbler oberoende av skick
- Arabiaporliner, glasföremål från Berga, Sandnäs o. Grönvik
- Övrigt antikt lösöre, hela dödsbon och privata museér

Kontant betalning
Varorna
avhämtas.

Köp- och försäljning Raul Pohjonen

Idrottsg. 19, Gamlakarleby. Svar på svenska 06-831 3137, 044-913 8284

BIOGAS

Naturligtvis!

Västra Jeppovägen 288
(längs med Riksväg 19)
www.jeppobiogas.fi

För renare
luft & miljö

Jeppo Biogas Ab

Jepuan Biokaasu Oy

Energi och växtkraft. Energiaa ja kasvovoimaa

Skicka hälsningar i Vi hörs

Priset för hälsningar är 10 euro för max 80 tecken (mellanslagen medräknade).

Välj något av bildförslagen och i vilket nummer av Vi hörs hälsningen ska publiceras.

Önskar du sätta in en egen liten bild tillkommer en kostnad på 5 euro på annonspriset.

Självklart kan du till ett högre pris få en större hälsningsruta.

Skicka hälsningarna och eventuella frågor till:

Svenska hörsselförbundet rf
Georgsgatan 18, 00120 Helsingfors
09 663 392

eller gita.lindholm@horsel.fi

Vi hörs utkommer enligt följande:

Vi hörs, nummer 2/2020, utkommer i juni. Deadline är 4.5.2020.

Nummer 3/2020 utkommer i september. Deadline 10.8.2020.

Nummer 4/2020 utkommer i december. Deadline 30.10.2020.

1

2

3

4

5

VÖRÅ
KOMMUN

VÖYRIN
KUNTA

www.vora.fi

Noterat

Nya möjligheter med Bluetooth LE Audio

Bluetooth LE Audio, en ny standard för Bluetooth, presenterades i januari 2020. Det innebär förbättrad prestanda vad gäller ljudkvalitet, även vid låg dataöverföring, i kombination med en låg energiförbrukning och öppnar upp möjligheten för spännande lösningar för hörapparater. Med Bluetooth LE Audio kan flera enheter samtidigt kopplas upp mot samma Bluetooth-enhet, vilket ger möjlighet att exempelvis lyssna på musik eller ett föredrag.

Prognosen är att alla tillverkare av hörapparater och hörseltekniska hjälpmedel kommer att utveckla produkter som baseras på Bluetooth LE Audio i framtiden.

Källa: <https://eartech.se>

Taltidningen blir digital

Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf (FSS) kommer att sluta skicka ut taltidningar på cd-skiva vid utgången av år 2020. Det här gäller alla taltidningar som läses in på FSS. En av orsakerna till det här beslutet är att cd-bränningen, packandet och postandet av cd-skivorna är resurskrävande och att materialet belastar miljön.

Dessutom ses det som en fördel för taltidningsprenumeranter att kunna lyssna på flera olika tidningar via en och samma apparat, det vill säga taltidningsspelaren. För att kunna fortsätta lyssna på Vi hörs som taltidning behöver man en Daisy-taltidningsspelare, av motsvarande modell som används när man läser dagstidningen. Alla prenumeranter kommer att erbjudas en sådan spelare kostnadsfritt.

Källa: Synvinkel 8/2019

Postadresserna till FPA blir färre

Vid årsskiftet centraliserade FPA skanningen av privatpersoners ansökningar och bilagor till ett ställe. I fortsättningen kan ansökningarna och bilagorna skickas till adressen: FPA, PB 10, 00056 FPA. Tidigare skulle ansökningarna och bilagorna skickas till regionala skanningscenter. I fortsättningen ska skanningen av de ansökningar och bilagor som kommer in per post centraliseras till ett enda skanningscenter. Post som skickats till de gamla adresserna förmedlas till rätt adresser under ett års tid.

Ärenden kan också skötas på nätet, per telefon eller på bokad tid. Via telefon-tjänsten kan man få råd, ansöka om förmåner och få hjälp med att sköta ärenden i e-tjänsten. FPA:s telefonservice har öppet alla vardagar kl. 9–16. Telefonnummer finns på adressen www.fpa.fi/ring-fpa. FPA:s telefonservice har öppet alla vardagar kl. 9–16. Det går också att boka tid för kundbetjäning per telefon. Då sätter sig en kundservice-specialist in i kundens situation på förhand. Tid kan bokas på www.fpa.fi/tidsbokning eller genom ett samtal till FPA. Då FPA:s kundservice-specialist ringer upp en kund är samtalet gratis för kunden. Vid behov får man hjälp med att använda e-tjänsten på ett serviceställe eller via telefonservice.

Arbetslöshet 020 692 230, Boende 020 692 230, Pensioner, bostadsbidrag för pensionstagare 020 692 222, Rehabilitering och handikappbidrag, funktionshinderkort, vårdbidrag för pensionstagare 020 692 225 Sjukdom och kort 020 692 224, Studier och värnplikt 020 692 229, Utkomststöd 020 692 227.

Källa: tiedotteet/kela.fi

HÖR DU DÅLIGT?

Svenska
hörselskadade
i Åboland rf

Vänd dig då till oss!

- ⇒ Du får information och hjälp i frågor som berör vårt gemensamma problem – att höra dåligt.
- ⇒ Du märker att du inte är ensam i gemenskapen med andra.
- ⇒ Du får föreningens medlemsbrev samt Svenska hörselförbundet rf:s tidskrift Vi hör.
- ⇒ Du kan vara med i alla aktiviteter som vi arrangerar.

TAG KONTAKT

tfn 02 458 4189 / mobil 040 7189 920

www.aboland.horsel.fi

www.facebook.com/SvenskahorselskadadeiAboland

*Vi är över 700 medlemmar
inom föreningen år 2020*

Välkommen med i vår förening!
Här kan du få nya vänner.

*Åt gott hos oss!
Lunch må-fr 11-14
Fredagskvällar kl. 17-21*

**Grupper, ta kontakt
angående lunchen!**

Catering & beställningar

ONEIL'S KITCHEN

Simhallsvägen 4, Närpes
tel. 06-224 1933, Lotten 040-960 5028
www.oneils.fi | info@oneils.fi

SPA/HÄLSORESÅ PÄRNU TERVIS

ESTLAND

26.4 - 2.5.2020 555€

BUSS-BÅT-HELPEPENSION

LÄKARBESÖK-

6 DAGARS BEHAND-
LINGSPAKET

(3 BEH. PER DAG)

**RUTT: PARGAS-KIMITO-
EKENÄS O.S.V.**

TERVIS HAR SERVICE
ÄVEN PÅ SVENSKA

FRÅGA MERA PÅ

PARTOURS

0440 524911

partours@parnet.fi

Visste du att ...

... även en lättare hörselnedsättning påverkar vår förmåga att höra och samtala. Tonfallet, rytmen och tempot i talet ger viktiga signaler och en hörselnedsättning gör att sådana nyanser blir betydligt svårare att fånga.

... enligt världshälsoorganisationen WHO, är definitionen på en hörselnedsättning att man måste förstärka ljud 25 decibel för att man skall höra dem.

... lätt hörselnedsättning innebär att de svagaste ljud du uppfattar har en ljudnivå mellan 26-40 decibel, vid grav hörselnedsättning uppfattar du en ljudnivå på över 70 decibel.

... hjärnans hörselbark behöver träning för att hålla sig i form. Om du förlorar din hörsel börjar hjärnan efter en tid omorganisera sina nervceller. Det tar ganska lång tid, men efter omkring tio års dövhet börjar hjärnan tappa förmågan att hantera ljudinformation.

... hörselnedsättning är något vanligare bland män än bland kvinnor.

... Phonak, Oticon, GN Resound, Siemens/Signia och Widex är största tillverkarna av hörapparater.

... det är viktigt att ”lufta” hörselgången om du har hörapparat. Ta ut hörapparaten när du ska sova. Det är också viktigt att rengöra insatsen så att inga bakterier förs in i hörselgången.

... man kan få tolkning för utlandsresa för maximalt två veckor. Man kan få tolkning för en längre tid endast om det finns en motiverad orsak till det, till exempel längden på en resa som anknyter till arbete eller studier.

Glad Påsk!
önskar
Vi hörs redaktion

Maxi Pro

TV-, telefon- och samtalsförstärkare.

Så fungerar det

Maxi Pro fångar upp ljudet, rensar bort störande buler och förtydligar talet. Halsslingan överför ljudet trådlöst till hörselapparaten som förfinar det ytterligare innan det når örat.

Maxi Pro TV-lyssningsset

Ett komplett system för TV-lyssning, samtalsförstärkning och telefonförstärkning.

I paketet

- ✓ Maxi Pro samtalsförstärkare
- ✓ Maxi Pro TV-sändare
- ✓ Ministereero kabel
- ✓ Ministereero-till-RCA adapter
- ✓ Fiberoptisk kabel
- ✓ Nätadapter
- ✓ Strömkablar
- ✓ Halsrem
- ✓ Hörlurar

Maxi Pro samtalsförstärkare

För dig som behöver en lättanvänd samtalsförstärkare som också kan anslutas till mobiltelefonen.

I paketet

- ✓ Maxi Pro samtalsförstärkare
- ✓ Nätadapter
- ✓ Halsrem

Försäljning:

kuul **tekniikka**

Lyssningshjälpmedel

Upptäck glädjen i att höra bättre

Domino Pro lyssningssystem

BE8005

Beskrivning

Domino är ett helt digitalt lyssningssystem som lyfter fram tal i bullriga miljöer så att du hör orden klart och tydligt. Det består av en mottagare som plockar upp tal i din närhet och en sändare som fångar upp tal på lite längre håll.

Mikrofoner	Runduppt. och riktverkande
Ljudåtergivning	16 bit digital stereo
Radiolänk	2.4 GHz bredband
Batterier	Uppladdningsbart litiumjon
Mått och vikt	99 × 48 × 22 mm, 74 g

Maxi Pro TV-system

BE8054

Beskrivning

Maxi Pro TV-system är ett komplett lyssningsverktyg som ansluter via Bluetooth till din TV, smartphone, surfplatta och radio. Lyssna med hörlurar eller använd en halsslinga om du har hörapparat eller cochleaimplantat.

Teknik	Qualcomm® aptX™ Low Latency
Flexibel	Förstärker tal, TV-ljud och mobil
Enkel att använda	Tydliga knappar med symboler
I paketet	BE2021, BE2022
Mått och vikt	140 × 45 × 27 mm, 197 g

Maxi Pro samtalsförstärkare

BE2021

Beskrivning

Maxi Pro samtalsförstärkare är utformad för personer med nedsatt syn eller begränsad motorik. Följ med i konversationen vid middagen, anslut den till TV:n eller använd den med mobilen för att förstärka rösten hos den som ringer.

Mikrofoner	Rundupptagande/riktverkande
Ljudåtergivning	16 bit digital stereo
Teknik	Qualcomm® aptX™ Low Latency
Batterier	Uppladdningsbart litiumjon
Mått och vikt	140 × 45 × 27 mm, 127 g

Förbundets kurser 2020

Runsala spa

www.emmesretreat.fi

Helge Rask-Andersen

Kommunikationskurs

Tidpunkt: 17.4–19.4.2020

Plats: Runsala spa, Åbo

Kursavgift: 60 euro per person. Resekostnad tillkommer.

Målgrupp: vuxna hörsel-skadade tillsammans med partner, syskon eller vän.
Program: Kursens målsättning är att ge deltagarna medel för att underlätta kommunikationen och stärka självkänslan i social interaktion. Föreläsningar om hörselskador, hörhjälpmedel, kommunikation, läpp-avläsning och tecken som stöd. Programmet finns på Svenska hörselbundet rf:s hemsida www.horsel.fi.

Sista anmälningsdag är 7.3.2020. Hör dig för om lediga platser.

Har du frågor angående kurserna kontakta:

Siw Östman

Tfn 044 533 3947

eller siw.ostman@horsel.fi.

Stressfri kurs, må bra

Tidpunkt: 18.9–20.9.2020

Plats: Emmes Retreat i Nedervetil

Kursavgift: 60 euro per person. Resekostnad tillkommer.

Målgrupp: för dig som är i arbetslivet och har en hörselnedsättning och känner dig ”hjärntrött”

Program: Kursens målsättning är att vi skall låta naturen ge den återhämtning som vi behöver. Kursen kommer att innehålla bland annat morgonyoga, skogsyoga, djupavslappning, skogsvandring, kajak och kanotpaddling. Aven ”må bra” föreläsning och ”förstå din hörselnedsättning” kommer att finnas på programmet. Vi bor i fyra olika trädhus. Max 10 deltagare.

Sista anmälningsdag är

7.8.2020.

Anmälan till alla kurser:

Genom att fylla i blanketten på sidan 37 eller den elektroniska anmälningsblanketten på horsel.fi/kurser/ eller genom att kontakta Siw Östman.

Efter att anmälningstiden gått ut, meddelar vi samtliga anmälda om de blivit antagna eller inte. Personer som inte deltagit förut har företräde till kurserna.

Kokleaimplantat (CI) kurs

Tidpunkt: 6.11–8.11.2020

Plats: Scandic Tampere Koskipuisto, Tammerfors

Kursavgift: 60 euro per person. Resekostnad tillkommer.

Målgrupp: Vuxna hörsel-skadade med CI eller hörsel-skadade som är i beredskap att göra CI implantat.

Program: Kunskap om CI, hur det fungerar, tekniken bakom CI och utmaningar som CI ger. Kursen ger plats för frågor och diskussioner. Huvudföreläsare är seniorprofessor i experimentell otologi Helge Rask-Andersen, forskare på Akademiska sjukhuset i Uppsala.

Sista anmälningsdag är

1.10.2020.

ANMÄLNINGSBLANKETT

- 17 - 19.4.2020 Kommunikationskurs.
- 18 - 20.9.2020 Stressfri kurs, må bra.
- 6 - 8.11.2020 Kurs för personer som har/ska få Kokleaimplantat (CI).

Personuppgifter	Namn		
		☐ Kvinna ☐ Man	Födelsedatum
	Adress		
	Postnummer	Postadress	
	E-post		
	Telefon		
Sysselsättning	☐ Studerande	☐ Sjukskriven	
	☐ I arbete	☐ Pensionär	
	☐ Arbetslös	☐ Deltidspensionär	
Uppgift om hörselskada	Jag har:		
	☐ Tinnitus ☐ Ménières sjukdom ☐ Bullerskada ☐ Kokleaimplantat ☐ Kristallsjuka ☐ Otoskleros ☐ Åldersrelaterad hörselnedsättning ☐ Ingen hörselskada	☐ Medfödd hörselskada ☐ Jag är ljudöverkänslig	
Berätta om hur hörselskadan påverkar ditt dagliga liv			

Uppgifter om hörhjälpmedel	Använder du hörapparat? ☐ Ja, en ☐ Ja, två ☐ Nej
	Använder du andra hörhjälpmedel? Vilka?
Önskemål	Vilka förväntningar har du på kursen?
Övrigt	Annat relevant som du tycker kursledarna borde veta:
	Specialdiet, allergier
Underskrift	Datum och underskrift

Alla uppgifter behandlas konfidentiellt.

Vänligen observera att man betalar hela kursavgiften om annulleringen görs senare än två veckor före kursens start och läkarintyg inte skickats till kansliet.

Efter att anmälningstiden gått ut, meddelar vi samtliga anmälda om de blivit antagna eller inte. Personer som inte deltagit förut, har företräde till kurserna.

Blanketten skickas till:
 Svenska hörselförbundet rf
 Georgsgatan18
 00120 Helsingfors
 eller siw.ostman@horsel.fi

Förbundet har följande medlemsföreningar:

Helsingforsregionens hörsselförening rf

Lokal: Tölögatan 10 B 9, 00100 Helsingfors
www.helsingfors.horsel.fi
e-post: helsingfors.horsel@gmail.com
Ordf. Harriet von Koskull
tfn 050 522 7841
e-post: halle.koskull@gmail.com

HiA – Hörselskadade i arbetslivet rf

www.hia.horsel.fi
Ordf. Siw Östman
Stocksundsvägen 11, 65610 Korsholm
tfn 06 322 1201, 050 532 7440
e-post: siw@ostmans.net

Hörsselföreningen i Karlebynejden rf

Ordf. Bo-Henry Simell
Terassgränd 1 A 8, 67100 Karleby
tfn 050 562 4369
e-post: bo.simell@anvianet.fi

Hörsselföreningen i Västnyland rf

www.vastnyland.horsel.fi
Ordf. Erik Munsterhjelm
Alsätragatan 31, 10300 Karis
tfn 040 830 5231
e-post: erik.munsterhjelm@gmail.com

Nykarlebynejdens hörsselförening rf

Sekr. Gunnar Enlund
Nybrännvägen 670, 68930 Purmo
tfn 050 022 3814
e-post: gunnar.enlund@multi.fi

Svenska hörselskadade i Borgånejden rf

www.borganejden.horsel.fi
Ordf. Juhani Sjöström
Gamla Kvarnvägen 5, 07130 Andersböle
tfn 040 531 4701
e-post: juhani.sjostrom@pp.inet.fi

Svenska hörselskadade i Vasanejden rf

www.vasasvenska.horsel.fi
Ordf. Bjarne Sjöblom
Vallonvägen 2 B 9, 65610 Korsholm
tfn 050 558 1407
e-post: bjarne.sjoblom@netikka.fi

Svenska hörselskadade i Åboland rf

www.aboland.horsel.fi
Ordf. Birgitta Kronberg
Tennbyvägen 28 bost 26, 21600 Pargas
tfn 02 458 4189
e-post: birgitta.kronberg46@gmail.com

Sydösterbottens hörsselförening rf

www.sydoesterbotten.horsel.fi
Ordf. Ulla Holmberg
Kyrktåget 2 A 3, 64200 Närpes
tfn 050 530 7697
e-post: ulla.holmberg@qnet.fi

Understödjande medlemmar:

Batteriservice EGIL, www.egil.fi
Widex Akustik Oy, www.widex.fi

Förbundsstyrelse år 2020–2022

Förbundsordförande:

Mikaela Nylander, Borgå

Styrelsemedlemmar:

Anita Ismark, Korsnäs
Stina Fröberg, St Karins
Lars Hedman, Jakobstad
Bodil Selenius, Tenala

Suppleanter:

Nils-Erik Kloo, Korsholm
Johan Wikström, Helsingfors

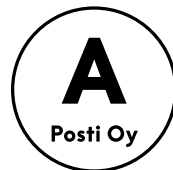

SVENSKA
HÖRSELFÖRBUNDET

Du kan understöda förbundets verksamhet

med en inbetalning på vårt konto

Aktia IBAN FI83 4055 1020 1134 31, BIC HELSFIHH
använd referensnummer 200635 vid inbetalning

Posti Green

SOMMARSAMLING i södra Finland

Onsdag 3 juni 2020 kl. 13.30
i Statens Ämbetshus, invid Aura å

Adress: Självständighetsplan 2, ÅBO

Festen hålls i Restaurang Aitiopaikka som rymmer 300 personer

Ur programmet:

Magnus Sundman, drar historier och skrönor om Åbo.

Ulla Alstrand, Inga-Britt Sjöström och Margot Hollsten uppträder med sketchen "Solstrålen", en riktig skrattsuccé. Festen får troligtvis besök av en långväga gäst och

"Trio Ear Unique" nybildad för tre år sedan har lovat återkomma 😊

*Glad och trevlig underhållning,
sång och musik
god mat och hörselgemenskap.*

Anmälan till den egna medlemsföreningen senast 15.5.2020. Dagens avgift 30 euro.

önskar alla ***VARMT VÄLKOMNA!***

